

Da forkøbsretten fremdeles vil kunne have betydning såvel med henblik på tilvejebringelse af tillægsjord til supplerung af mindre landbrug som med henblik på tilvejebringelse af en forbedret jordfordeling i øvrigt — ikke mindst i Sønderjylland og andre områder, hvor jordfordelingen lader en del tilbage at ønske, — foreslås at adgangen for statens jordlovsudvalg til ved tinglysning af deklaration at lægge forkøbsret på frie jorder og landbrugsejendomme oprettholdes, således at forkøbsret for staten fremover principielt vil kunne pålægges enhver landbrugsejendom uanset størrelse. Det er imidlertid i de nye forkøbsretsbestemmelser fastsat, at forkøbsretten kun kan anvendes til egentlige jordrationaliseringsformål.

3. Ved den nærmere udformning af lovforslagets regler om *afløsning af jordrenten* er det lagt til grund, at afløsningen må finde sted på grundlag af ejendommens jordværdi på afløsningstidspunktet, normalt således som denne værdi er udtrykt ved den seneste ansættelse til grundværdi, dog med en vis ajourføring og i særlige tilfælde en adgang for såvel ejeren som statens jordlovsudvalg til at forlange afløsningen foretaget efter særlig vurdering ved de sædvanlige vurderingsmyndigheder, herunder i anketilfælde skyldrådet og landskatteretten.

Det er samtidig fundet rimeligt, at der for ejendomme, som anvendes efter det oprindelige formål, gives mulighed for, at afløsning sker mod et pantebrev. For disse ejendomme er låneordningen tillempet efter de gældende regler i statshusmandsloven, således at der betales en rente på 5 pct. og for selvstændige brugs vedkommende gives rente- og afdragsfrihed for en femtedel, men med adgang til skærpelse ved ejerskifte.

Herudover foreslås dog hjemmel til også i andre tilfælde, hvor særlige forhold taler derfor, at bevilge afløsningslån på skærpede vilkår.

Det var i lovforslagets § 2 foreslået, at jordrenten i de første tre terminer efter den 13. almindelige vurdering stadig svares af den hidtidige ansættelse til jordrente. Det var tanken hermed at give en vis udsættelse med virkningerne af denne vurdering, mens de enkelte ejere tager stilling til spørgsmålet om afløsning.

Lovforslaget fremsattes og behandlede i folketinget sammen med forslag til lov om ændring i lov om opførelse af arbejderboliger på landet (se nærmest efterfølgende sag).

Ved lovforslagenes fremsættelse udtalte *landbrugsministeren* bl. a.:

„Forslaget vedrørende statshusmandsloven tager i første række stilling til landbokommissionens forslag om afskaffelse af statens forkøbsret og om afløsning af jordrenten.

.....

I landbokommissionen har der været enighed om, at de nugældende bestemmelser om statens umiddelbare forkøbsret til større